

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIENIŠO ASMENS IŠMOKOS
ĮSTATYMAS**

2021 m.

d. Nr.

Vilnius

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šis įstatymas nustato vienišo asmens išmokos, kurios tikslas – suteikti papildomą valstybės finansinę paramą vienišiams asmenims, dydį, finansavimo šaltinį, skyrimo ir mokėjimo sąlygas.

2. Šis įstatymas taikomas pilnamečiams asmenims ir emancipuotiems nepilnamečiams asmenims, kuriems, vadovaujantis Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymu, yra paskirta viena iš šių išmokų:

1) šalpos senatvės pensija;

2) šalpos neįgalumo pensija, išskyrus šalpos neįgalumo pensiją, paskirtą asmeniui, kuriam nustatytas sunkus, vidutinis ar lengvas neįgalumas;

3) šalpos kompensacija, paskirta asmeniui, sukakusiam Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą senatvės pensijos amžių ar pripažintam netekusiu 60 procentų ir daugiau darbingumo;

4) socialinė pensija;

5) pensijos priemoka.

3. Šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme, Socialinio draudimo pensijų įstatyme ir Šalpos pensijų įstatyme.

2 straipsnis. Teisė gauti vienišo asmens išmoką

1. Teisę gauti vienišo asmens išmoką turi pilnamečiai asmenys ir emancipuoti nepilnamečiai asmenys, kuriems yra paskirta viena iš šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje nurodytų išmokų ir kurie:

1) Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka yra deklaravę gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje arba yra įtraukti į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą ir yra

2) asmenys, Lietuvos Respublikoje ar užsienio valstybėje nesudarę santuokos, arba

3) asmenys, kurių Lietuvos Respublikoje ar užsienio valstybėje sudarytos santuokos yra pasibaigusios, arba

4) našliai (našlės):

a) kurie neturi teisės gauti socialinio draudimo našlių pensijos, valstybinės našlių pensijos, valstybinės našlių rentos ir negauna iš užsienio valstybės periodinės pensinio pobūdžio išmokos našlystės (maitintojo netekus) atveju, arba

b) kuriems paskirtos (-ų) socialinio draudimo našlių pensijos, valstybinės našlių pensijos, valstybinės našlių rentos ir (ar) iš užsienio valstybės periodinės pensinio pobūdžio išmokų našlystės (maitintojo netekus) atveju mokėjimas yra sustabdytas ir kuriems (-ioms) atitinkamą kalendorinį mėnesį išmokamos šiame papunktyje nurodytos išmokos dydis arba bendra šiame papunktyje nurodytų išmokų suma, kai našlys (našlė) turi teisę gauti daugiau negu vieną iš šiame punkte nurodytų išmokų, yra mažesnis (mažesnė) už šio įstatymo 3 straipsnyje nustatytą vienišo asmens išmokos dydį, arba

c) kurie turi teisę gauti socialinio draudimo našlių pensiją, valstybinę našlių pensiją, socialinio draudimo našlaičių, šalpos našlaičių ir (ar) valstybinę našlaičio pensiją, tačiau yra pasirinkę gauti socialinio draudimo našlaičių, šalpos našlaičių ir (ar) valstybinę našlaičio pensiją.

2. Šio straipsnio 1 dalies reikalavimus atitinkantiems asmenims teisė gauti vienišo asmens išmoką išlieka ir nurodyta išmoka yra mokama sustabdžius jiems paskirtos šalpos senatvės pensijos, šalpos neįgalumo pensijos, šalpos kompensacijos, socialinės pensijos ir (ar) pensijos priemokos mokėjimą dėl to, kad:

1) asmeniui paskirta kardomoji priemonė – suėmimas;

2) asmuo laisvės atėmimo bausmę vykdančioje įstaigoje atlieka laisvės atėmimo bausmę;

3) asmeniui paskirta Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatyta priverčiamoji medicinos priemonė – stacionarinis stebėjimas bendro, sustiprinto ar griežto stebėjimo sąlygomis specializuotoje psichikos sveikatos priežiūros įstaigoje;

4) asmuo tapo apdraustuoju asmeniu, kuris, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymu, privalomai draudžiamas valstybiniu pensijų socialiniu draudimu.

3. Mirus vienišo asmens išmokos gavėjui, jį laidojusiam asmeniui, kuris pirmas kreipėsi į šio įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nurodytą įstaigą, išmokama mirusiam asmeniui paskirta vienišo asmens išmoka už jo mirties mėnesį, jeigu ji jam dar nebuvo išmokėta, ir dar viena viso vienišo asmens išmokos dydžio, galiojusio mirusio asmens mirties mėnesį, suma. Kitos mirusiam vienišo asmens išmokos gavėjui priklausančios vienišo asmens išmokos sumos, kurios jam nebuvo išmokėtos dėl mirties, išmokamos mirusio asmens įpėdiniams, kuriems paveldėjimo tvarka perėjo

mirusio asmens turtas, pateikusiems paveldėjimo teisės liudijimą ar pavirtintą jo kopiją, jei informacijos ir (ar) duomenų apie asmenis, kuriems paveldėjimo tvarka perėjo mirusio asmens turtas, nėra valstybės registruose (kadastruose), žinybiniuose registruose, valstybės informacinėse sistemose ir kitose informacinėse sistemose, finansuojamose iš valstybės ar savivaldybės biudžeto ir (ar) valstybės pinigų fondų.

3 straipsnis. Vienišo asmens išmokos dydis

Vienišo asmens išmokos dydis – vienas Lietuvos Respublikos socialinio draudimo fondo biudžeto atitinkamų metų rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytas našlių pensijų bazinis dydis.

4 straipsnis. Vienišo asmens išmokos mokėjimo šaltinis

Vienišo asmens išmoka mokama, taip pat jos skyrimo, mokėjimo ir pristatymo išlaidos finansuojamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų.

II SKYRIUS

VIENIŠO ASMENS IŠMOKOS SKYRIMO IR MOKĖJIMO TVARKA

5 straipsnis. Vienišo asmens išmokos skyrimo ir mokėjimo tvarka

1. Vienišo asmens išmoka skiriama nuo teisės gauti šią išmoką atsiradimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už 12 mėnesių iki asmens kreipimosi dėl vienišo asmens išmokos skyrimo dienos.

2. Vienišo asmens išmoka mokama kas mėnesį už einamąjį kalendorinį mėnesį. Jei vienišo asmens išmoka skiriama ne už visą kalendorinį mėnesį, asmeniui mokamos vienišo asmens išmokos dydis proporcingai mažinamas.

3. Vienišo asmens išmokas skiria, moka, jų mokėjimą sustabdo, atnaušina, nutraukia ir vienišo asmens išmokų permokų išieškojimą vykdo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) direktoriaus įgaliota (-os) Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaiga (-os) (toliau – Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaiga).

4. Asmuo, pageidaujantis gauti vienišo asmens išmoką, Fondo valdybos direktoriaus patvirtintuose Vienišo asmens išmokos skyrimo ir mokėjimo nuostatuose (toliau – Nuostatai), kuriuose nustatoma kreipimosi dėl vienišo asmens išmokos, šios išmokos skyrimo, mokėjimo ir pristatymo tvarka, nustatyta tvarka Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigai turi pateikti užpildytą Fondo valdybos direktoriaus patvirtintos formos prašymą.

5. Vienišo asmens išmokos mokėjimas sustabdomas, jei:

1) vienišo asmens išmokos gavėjas tampa asmeniu, nedeklaravusiu gyvenamosios vietos

Lietuvos Respublikoje, nes Lietuvos Respublikos gyventojų registre panaikinti jo gyvenamosios vietos deklaravimo Lietuvos Respublikoje duomenys arba jis išbrauktas iš gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitos, išskyrus šio straipsnio 8 dalies 1 punkte nustatytą atvejį;

2) įsiteisėjusiu teismo sprendimu vienišo asmens išmokos gavėjas yra pripažintas nežinia kur esančiu;

3) sustabdomas vienišo asmens išmokos gavėjui paskirtos vienos iš šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje nurodytos išmokos mokėjimas, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nustatytą išimtį.

6. Vienišo asmens išmokos mokėjimas sustabdomas nuo kito kalendorinio mėnesio, einančio po to kalendorinio mėnesio, kurį atsirado šio straipsnio 5 dalyje nurodyta (-os) aplinkybė (-ės), pirmos dienos.

7. Vienišo asmens išmokos mokėjimas atnaujinamas, jei išnyksta šio straipsnio 5 dalyje nurodyta (-os) aplinkybė (-ės), dėl kurios (-ių) buvo sustabdytas vienišo asmens išmokos mokėjimas, ir asmuo atitinka šiame įstatyme nustatytas sąlygas gauti vienišo asmens išmoką. Šioje dalyje nustatytu atveju vienišo asmens išmokos mokėjimas atnaujinamas nuo kalendorinio mėnesio, einančio po to kalendorinio mėnesio, kurį išnyko aplinkybė (-ės), dėl kurios (-ių) buvo sustabdytas vienišo asmens išmokos mokėjimas, pirmos dienos.

8. Vienišo asmens išmokos mokėjimas nutraukiamas, jei:

1) nutraukiamas vienišo asmens išmokos gavėjui paskirtos šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje nurodytos išmokos mokėjimas;

2) Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka vienišo asmens išmokos gavėjas deklaravo išvykimą iš Lietuvos Respublikos;

3) vienišo asmens išmokos gavėjas Lietuvos Respublikoje ar užsienio valstybėje sudarė santuoką;

4) našlys (našlė), kuriam (-iai) paskirta vienišo asmens išmoka, nebeatitinka šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 4 punkto a, b arba c papunktyje nustatytų sąlygų gauti vienišo asmens išmoką.

9. Šio straipsnio 8 dalyje nustatytais atvejais vienišo asmens išmokos mokėjimas nutraukiamas nuo kito kalendorinio mėnesio, einančio po to kalendorinio mėnesio, kurį atsirado šio straipsnio 8 dalyje nurodyta (-os) aplinkybė (-ės), pirmos dienos.

10. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaiga:

1) sprendimą dėl vienišo asmens išmokos skyrimo priima per 20 darbo dienų nuo asmens prašymo ir visos Nuostatuose nurodytos informacijos, duomenų ir (ar) dokumentų ar patvirtintų jų kopijų, reikalingų vienišo asmens išmokai skirti, gavimo Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigoje dienos;

2) sprendimą sustabdyti, atnaujinti ar nutraukti vienišo asmens išmokos mokėjimą priima

per 20 darbo dienų nuo informacijos, duomenų ir (ar) dokumentų ar patvirtintų jų kopijų apie aplinkybes, kurioms esant vienišo asmens išmokos mokėjimas sustabdomas, atnaujinamas ar nutraukiamas, gavimo Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigoje dienos.

11. Asmenys apie priimtus šio straipsnio 10 dalyje nurodytus sprendimus informuojami raštu per 3 darbo dienas nuo jų priėmimo dienos pateikiant sprendimo originalą arba jo nuorašą.

12. Vienišo asmens išmokos gavėjas privalo pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigai apie aplinkybes, turinčias įtakos vienišo asmens išmokos mokėjimui, per 10 darbo dienų nuo šių aplinkybių atsiradimo dienos, nuroydamas savo vardą, pavardę, gimimo datą ir aplinkybes, turinčias įtakos vienišo asmens išmokos mokėjimui. Jei apie tokias aplinkybes vienišo asmens išmokos gavėjas nepraneša per šioje dalyje nustatytą terminą ir dėl to susidaro vienišo asmens išmokos permoka, permokėta nurodytos išmokos suma iš jos gavėjo išieškoma Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka.

13. Jeigu vienišo asmens išmoka yra permokama dėl šių išmokų skiriančios ar mokačios Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos kaltės, permokėta vienišo asmens išmokos suma iš jos gavėjo neišieškoma.

III SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

6 straipsnis. Vienišo asmens išmokos ir kitų asmeniui priklausančių išmokų ar kompensacijų santykis

Pagal šį įstatymą išmokama vienišo asmens išmoka neturi įtakos kitoms asmeniui pagal kitus įstatymus priklausančioms kas mėnesį mokamoms išmokoms ir (ar) kompensacijoms, taip pat skiriamai piniginei socialinei paramai, apmokėjimui už socialines paslaugas, jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip.

7 straipsnis. Fondo valdybos ir Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų sprendimų ir veiksmų (neveikimo) apskundimas

Asmenys turi teisę skųsti Fondo valdybos ir Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų sprendimus ir veiksmus (neveikimą) Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka.

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2–4 dalis, įsigalioja 2021 m. liepos 1 d.

2. Fondo valdybos direktorius iki 2021 m. birželio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. 2022 m. sausio 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalies redakcija:

„2. Šis įstatymas taikomas pilnamečiams asmenims ir emancipuotiems nepilnamečiams asmenims, kuriems:

1) vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymu paskirta viena iš šių išmokų:

a) socialinio draudimo senatvės pensija, išskyrus išankstinę socialinio draudimo senatvės pensiją;

b) socialinio draudimo senatvės pensija neįgaliajam;

c) ištarnauto laiko pensija, paskirta iki 1994 m. gruodžio 31 d., kai jos gavėjas yra sukakęs Socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą socialinio draudimo senatvės pensijos amžių arba pripažintas netekusiu 45 procentų ir daugiau darbingumo;

d) socialinio draudimo netekto darbingumo (invalidumo) pensija arba

2) pagal Lietuvos Respublikos ir (ar) Europos Sąjungos tarptautines sutartis, Europos Sąjungos valstybių narių, Europos ekonominės erdvės valstybių, Šveicarijos Konfederacijos nacionalinius teisės aktus ir (ar) Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentus paskirta senatvės pensija (laikina išmoka), kai jos gavėjas yra sukakęs Socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą socialinio draudimo senatvės pensijos amžių, ar neįgalumo pensija (laikina išmoka) arba

3) vadovaujantis Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymu paskirta viena iš šių išmokų:

a) šalpos senatvės pensija;

b) šalpos neįgalumo pensija, išskyrus šalpos neįgalumo pensiją, paskirtą asmeniui, kuriam nustatytas sunkus, vidutinis ar lengvas neįgalumas;

c) šalpos kompensacija, paskirta asmeniui, sukakusiam Socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą socialinio draudimo senatvės pensijos amžių ar pripažintam netekusiu 60 procentų ir daugiau darbingumo;

d) socialinė pensija.“

4. 2022 m. sausio 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 3 straipsnio redakcija:

„3 straipsnis. Vienišo asmens išmokos dydis

Vienišo asmens išmokos dydis – 32 eurai.“

5. Įsigaliojus šiam įstatymui, Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos:

1) nuo 2021 m. liepos 1 d. iki 2021 m. spalio 31 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose gautus asmenų prašymus skirti vienišo asmens išmoką išnagrinėja ir sprendimus dėl nurodytų išmokų skyrimo priima ne vėliau kaip iki 2021 m. lapkričio 30 d., vienišo asmens išmoką paskirdamos nuo asmens teisės į vienišo asmens išmoką atsiradimo dienos ir kartu su paskirta vienišo asmens išmoka išmokėdamos apskaičiuotą vienišo asmens išmokos nepriemoką, jei ji susidarė;

2) nuo 2021 m. lapkričio 1 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose gautus asmenų prašymus skirti vienišo asmens išmoką nagrinėja ir sprendimus dėl nurodytų išmokų skyrimo priima šio įstatymo 5 straipsnio 10 dalyje nustatytais terminais.

9 straipsnis. Pasiūlymas Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos Vyriausybė kartu su Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo projektais pateikia Lietuvos Respublikos Seimui pasiūlymus dėl nuo 2024 m. sausio 1 d. taikytino vienišo asmens išmokos dydžio ir šios išmokos indeksavimo tvarkos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas